

ACADEMIA ROMÂNĂ

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul V, nr. 2

IAȘI

aprilie–iunie 2004

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Lucrări publicate
- Comunicări științifice
- Semnale critice
- Personalități, modele
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În al doilea trimestru al anului 2004:

► La **Departamentul de lexicologie – lexicografie** au fost finalizate pentru Comisia de etimologii ultimele 240 p. (standard) de articole **DLR**, tom XIII (*Litera V* și *Literele W, X, Y*), Partea a 3-a, porțiunea a II-a (**voagnăr – yucca**). S-au revizuit și finalizat cca 250 p. (standard) *Litera L*, Partea I (**lherzolit**) și cca 150 p. (standard) **DLR Litera E**, Partea 1 (**e – epuvantabil**). De asemenea, au fost executate o serie de operații legate de pregătirea pentru tipar a volumului **DLR**, tom XIII (*Litera V* și *Literele W, X, Y*), Partea a 3-a, porțiunea a II-a (**voagnăr – yucca**). Între 21 și 24 iunie, Victoria Zăstroiu și Cristina Florescu au participat la ședința Comisiei de etimologii privind ultima parte a volumului **DLR Litera V** și *Literele W, X, Y*, care a avut loc la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București. În cadrul acestei ședințe, redactorii responsabili ai **DLR**, Marius Sala (Membru al Academiei Române) și Gheorghe Mihăilă (Membru al Academiei Române), au acceptat republicarea (și în fasciculă separată) a **Bibliografiei DLR** unificate și actualizate (procesare și computerizare Marius Radu Clim).

Din noiembrie 2003 se derulează grantul **Dicționarul limbii române (DLR) în format electronic. Studii privind achiziționarea**, realizat în

colaborare cu Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și finanțat în continuare de CNCSIS și în 2004. În acest grant sunt implicați, în afara obligațiilor de serviciu, următorii membri ai departamentului: Cristina Florescu (director), Elena Dănilă, Gabriela Haja, Laura Manea și Mona Pădureanu.

➤La **Departamentul de dialectologie** au fost continuate lucrările la tema ***Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina***. Pentru vol. III de hărți și material necartografiat au fost redactate, în forma adaptată tehnoredactării asistate de calculator, răspunsurile pentru 50 de hărți. Au fost introduse în calculator redactările a 28 de hărți și a 25 de texte de tipul material necartografiat. Pentru vol. III, partea 1, de texte dialectale, s-au continuat lucrările redacționale în vederea prezentării volumului pentru tipar. Membri ai echipei de texte au început colaborarea la pregătirea pentru tipar a vol. III de hărți și material necartografiat. La tema ***Bază de date pentru culegerea asistată de calculator. NALR. Moldova și Bucovina***, au fost stocate informațiile la zi; în colaborare cu Institutul de Informatică Teoretică de la Filiala Iași a Academiei Române, s-a continuat completarea bazei cu programele privitoare la materialul necartografiat (gruparea pe aceeași planșă a mai multor texte de acest tip). În afara sarcinilor de plan, cercetătorii din acest colectiv care au responsabilități privind apariția „Anuarului de lingvistică și istorie literară” au efectuat operațiile pentru „bun de tipar” la t. XLII-XLIII (2002 – 2003) al publicației.

➤**Departamentul de toponimie** a continuat redactările la dicționarele toponimice zonale (bazinele hidrografice ale râurilor Bârlad și Trotuș), documentarea istorică (investigații în Arhivele Naționale din Iași și Piatra-Neamț) și lingvistică (pentru toponimia din bazinul râului Neamț) și documentarea la studiul privind cercetarea toponimiei românești.

➤La **Departamentul de etnografie și folclor** s-au încheiat operațiunile de arhivare a documentelor existente în ***Fondul Petru Caraman*** (5.700 de fișe tematice și geografice) și s-au făcut cercetări de prospecțiune în două localități din județul Galați și una din județul Botoșani. Au continuat redactările (studii, tipologii, antologii tematice, glosare) pentru lucrările înscrise în plan: ***Zona Tecuciului. Monografie folclorică, Folclorul medical din Moldova, Catolicii din Moldova. Universul culturii populare***. Vol. III. ***Folclorul***. În afara proiectelor din cadrul Institutului, s-au publicat studii, recenzii, note și comentarii din domeniul etnologiei.

➤**Departamentul de istorie literară** continuă să lucreze la proiectul fundamental ***Dicționarul general al literaturii române (DGLR)***. În acest

trimestru s-au redactat zece articole monografice (Paul Miron, Radu Rosetti, Radu D. Rosetti, Pompiliu Păltânea, Ioan Molea ș.a.); s-au făcut cercetări și s-a pregătit materialul pentru alte douăzeci de articole; s-au făcut corecturi și revizie finală la materialul pregătit pentru tipar, literele **C** (900 p.) și **D** (500 p.); **Arhiva DGLR** și **Baza de date** au fost completate cu noi materiale documentare și informații; s-au trimis alte scrisori către diverse instituții culturale și către scriitori sau familiile lor în vederea colectării de date și a actualizării celor deja arhivate. S-au întreprins, de asemenea, operațiuni pregătitoare pentru organizarea simpozionului anual internațional al Institutului de Filologie, din luna octombrie.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ♦ Șerban Axinte: **Portretul lui Zacharias Lichter la treizeci și cinci de ani**, în „Timpul”, V, 2004, nr. 4, p. 8; **Zodia turnătorului**, *ibidem*, p. 22; **Încă o carte despre postmodernism?**, *ibidem*, nr. 5, p. 22.
- ♦ Daniela Butnaru: **Aspecte sintactice în toponimia comunei Dobârceni, județul Botoșani**, în „Studii și cercetări de onomastică”, 8, 2003, p. 87–96.
- ♦ Lucia Cireș: **Aspecte ale vieții pastorale în folclorul obiceiurilor din Moldova**, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, III, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2003, p. 117–124; **Mitul lui Ștefan cel Mare**, în volumul **Ștefan cel Mare la cinci secole de la moartea sa** (ed. Petronel Zahariuc, Silviu Văcaru), Iași, Editura Alfa și Academia Română, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, 2003, p. 429–434; **Românul e născut... actor!**, „Timpul”, V, nr. 6, p. 18.
- ♦ Adina Ciubotariu (Hulubaș): **Dramaticul în folclor**, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII, 2004, nr. 6, p. 65.
- ♦ Ion H. Ciubotaru: **Considerații asupra arhitecturii populare din satul Gherăești, județul Neamț**, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, III, 2003; **Un studiu inedit asupra blestemului** (Petru Caraman, **Blestemul ca expresie folclorică a unui complex afect negativ**), *ibidem*; **Restituiri Petru Caraman**, în volumul **Ștefan cel Mare la cinci secole de la moartea sa**, Iași, Editura Alfa, 2003; **Atlasul etnografic român**, în „Cronica”, XXXIX, 2004, nr. 3; **Ion Taloș – 70**, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 2 (36), p. 4–5.
- ♦ Mircea Ciubotaru: **Promoroacele, o metaforă lexicală necunoscută în funcție toponimică**, în „Studii și cercetări de onomastică”, 8, 2003, p. 5–11; recenzie la Costea Marinoiu, **Toponimia Țării Loviștei**, Editura Vestala, București, 2001, *ibidem*, p. 241–246.
- ♦ Silvia Ciubotaru: **Cultul mătrăgunei în Moldova**, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, III, Casa Editorială „Demiurg”, Iași, 2003.

- ♦Stelian Dumistrăcel: „**Graiul pâinii**” în *lumina lingvisticii integrale coșeriene*, în „Limba Română”, (Chișinău), 2003, nr. 4–5, p. 118–131; **Monitorizarea mass-media și ludicul**, „Revista română”, X, 2004, nr. 2 (36), p. 7
- ♦Victor Durnea: (în colaborare) **Fondul N. I. Herescu**, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 2 (36), p. 23
- ♦Florin Faifer: **Diva (Aglae Pruteanu)**, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII, 2004, nr. 4, p. 35; **Un prieten și „baladele” lui vesele și triste**, *ibidem*, nr. 5, p. 133–134; **Crezurile unui sceptic**, *ibidem*, nr. 6, p. 148–149; **Nostalgia, ca un fir albastru**, în „Cronica”, XXXIX, 2004, nr. 4, p. 11 și nr. 5, p. 11; **Niște frați** (rubrica **Ochiri**), *ibidem*, nr. 5, p. 11; **Steaua fără nume**, *ibidem*, nr. 6, p. 8; **Amărăciuni** (rubrica **Ochiri**), *ibidem*, p. 18.
- ♦Gabriela Haja: **Observații privind terminologia românească referitoare la teatrul popular**, în „Studii și cercetări lingvistice”, LI, nr. 1, 2000, p. 135–146; **„La apolinici ... nu mai pot să candidez”**, în „Timpul”, V, 2004, nr. 5, p. 8.
- ♦Ofelia Ichim: (în colaborare), **Camil Petrescu este unul dintre cei mai mari romancieri europeni**, interviu cu traducătorul spaniol Joaquín Garrigos, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 2 (36), p. 23–24; **Despre degradare și risc în Europa, cu Vintilă Horia**, în „Limba română” (Chișinău), XIV, 2004, nr. 1–3, p. 144–148.
- ♦Dan Mănuță: **Dadaismul**, în „Convorbiri literare”, CXXXVIII, 2004, nr. 4, p. 72–74; **Conceptul de „frumos”**, *ibidem*, nr. 5, p. 53–55; **Cazul Vasile Conta**, *ibidem*, nr. 6, p. 50–52.
- ♦Veronica Olariu: (în colaborare), **Camil Petrescu este unul dintre cei mai mari romancieri europeni**, interviu cu traducătorul spaniol Joaquín Garrigos, în „Revista Română”, X, 2004, nr. 2 (36), p. 23–24.
- ♦Mioara Săcrieru-Dragomir: recenzie la Florin Marinescu, Πουμανικά έγγραφα του Αγίου Όρους. Αρχείο Πρωτότου (**Documente românești de la Sfântul Munte. Arhiva Protaton**), Centrul de Cercetări Neoeleene al Fundației Naționale de Cercetări, Atena, 2001, 658 p., în „Limba română”, L, nr. 5–6, 2001, p. 332–334.
- ♦Amalia Voicu: **Cronica literară** la volume semnate de Valeriu Valegvi, Marian Nicolae Tomi, Traian Danciu, în „Poezia”, X, 2004, 2, vară, p. 238–241; a tradus în limba neogreacă poemul **Când marea ...** de M. Eminescu, *ibidem*, p. 2.
- ♦În recent apărutul număr al „**Anuarului de lingvistică și istorie literară**”, t. XXXIX – XLI, 1999–2001, au publicat studii, note și comentarii următorii cercetători din Institutul „A. Philippide”: Carmen-Gabriela Pamfil, **O etimologie controversată: vorbă < (v. rom. dvorbă <) și dvorība**, Laura Manea, **Elemente de origine latină în scrierea lui Dosoftei Viața și petrecerea svinților (Litera A, partea I)**, Vlad Cojocaru, **Apelative și termeni tehnici**, Mircea Ciubotaru, **Reflexele ucr. veža în toponimia românească**, Stănuța Crețu, **Desen pentru cort**

sau despre poetica lui Ion Barbu, Victor Durnea, **Literatură și politică. André Malraux și Boris Pasternak la Congresul pentru Apărarea Culturii**, Gabriela Haja, **Manifestări teatrale folclorice: origine și evoluție**, Silvia Ciubotaru, **Pantoful Cenușăresei**, Lucia Berdan, **O problemă de etnolingvistică**, Ofelia Ichim, **Două motive literare în proza lui Anton Holban: muzica și marea**, Nicoleta Borcea, **Un germanist uitat: Emanuil Grigorovîța**. Au semnat recenzii Mioara Săcrieru-Dragomir, Nicoleta Borcea, Vlad Cojocaru, Lucia Cireș, Gabriela Haja, Cristina Florescu, Ofelia Ichim, Amalia Voicu, Daniela Butnaru.

CĂRȚI

- ♦ **Gherăești, un sat din ținutul Romanului**, Editura Presa Bună, Iași, 2003 (în colaborare). Au redactat: Dragoș Moldovanu, capitolul **Toponimia satului Gherăești**, p. 247–266, și Ion H. Ciubotaru, capitolul **Dăinuiri etno-folclorice**, p. 267–393.
- ♦ **Dicționar enciclopedic ilustrat. Junior** [Nume proprii], Chișinău, Editura Cartier, 2004 (în colaborare). Au colaborat: Florin Faifer, Gabriela Dima și Laura Manea. Revizor: Florin Faifer.

COMUNICĂRI

- **ȘEDINȚELE DE MIERCURI** ale Institutului
- ◆ Ședința din 28 aprilie 2004:
  - ♦ Gabriela Haja a prezentat în comunicarea **DLR în format electronic: etapele parcurse în realizarea proiectului** rezultatele cercetărilor efectuate până în prezent în cadrul grantului **Dicționarul limbii române (DLR) în format electronic. Studii privind achiziționarea**, realizat în colaborare de cercetători de la Institutul „A. Philippide” și de la Facultatea de Informatică din Iași și finanțat de MECT prin CNCSIS. Etapele finalizate sunt: crearea gramaticii lexicografice, scanarea și procesarea textelor (cca 20 p. din fiecare parte a **DLR**), validarea gramaticii prin diversele aplicații ce demonstrează funcționarea corectă a acesteia. Rezultatele obținute până acum sunt încurajatoare, urmând ca, în fazele ulterioare, ele să fie filtrate și îmbunătățite, astfel încât obiectivele generale ale proiectului să fie atinse. Prin cele prezentate se subliniază faptul că ducerea la bun sfârșit a unui astfel de proiect interdisciplinar prezintă importanță maximă pentru viitoarele cercetări într-un domeniu fundamental al Academiei Române – cel lexicologic –, astfel încât lexicografia românească din viitorul apropiat să poată fi elaborată cu mijloace performante, asigurate de asistența computerului, pornindu-se de la o bază de date esențială, cum ar fi **DLR** transpus integral în format electronic.

◆ Adina Ciubotariu: „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, III, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2003, 363 p.

◆ Ședința din 26 mai 2004:

◆ Mioara Săcrieru-Dragomir a relevat în comunicarea ***O problemă controversată a filologiei românești: cine a tradus Hronograful den începutul lumii...?*** că, mai mult sau mai puțin polemic, cu argumente filologice, lingvistice sau istorice, toți cercetătorii care s-au interesat de acest text, tradus la mijlocul secolului al XVII-lea, au căutat să dezlege problema spinoasă a traducătorului, devenită, în timp, cu atât mai incitantă, cu cât s-a observat că acest text nu este o traducere oarecare, ci reprezintă, de fapt, o prelucrare a cronografului lui Matheos Kigalas, cu unele completări din cronograful lui Dorotheos de Monemvasia, realizată cu autentic talent literar și cu multe adaosuri personale. Până în prezent există trei ipoteze, conform cărora traducătorul acestui text ar fi: 1) tretilogofătul bucovinean Pătrașco Danovici (T. Cipariu, D. Russo, Șt. Ciobanu, N. Cartoian, G. Ștrempel, Paul Cernovodeanu ș. a.); 2) doar prima parte din ms. 3517 reprezintă traducerea lui Danovici, a doua fiind a unui necunoscut (I. Ștefănescu); 3) textul a fost tradus în întregime de mitropolitul Dosoftei (N. A. Ursu). În această comunicare se susține o altă ipoteză, rezultată din abordarea problemei dintr-o perspectivă diferită față de precedentele: dat fiind că este vorba despre un text tradus, autoarea comunicării a procedat la comparația (a cca 200 de foi) cu cronografele grecești, fapt ce a scos la iveală aspecte nebănuite în legătură cu „înfățișarea” reală a acestui text. Unii cercetători au stabilit corespondența între glavele ***Hronografului...*** și originalele grecești, au constatat, la modul general, că aceasta nu este o traducere strictă, sau au fost interesați de echivalentele unor cuvinte; nu s-a procedat, însă, la o comparație aprofundată cu sursele. În comunicare au fost selectate o parte din fragmentele care demonstrează că, în situația când traducătorul amplifică datele din cronograful grecesc, aceste diferențe, de multe ori semnificative din punct de vedere literar, presupun, cel mai adesea, și introducerea unor date noi, adăugate informației din original cu intenția de a comunica cititorului faptele într-un mod cât mai clar și mai complet. Este vorba despre amănunte care se referă la obiceiuri, construcții și locuri din Constantinopol sau din împrejurimi – Hipodromul (Atmeidan), Halchidona, Hrisopolis, Poarta Kinigon (Balata), Strâmtoarea Dardanele (Baluclava) ș. a.– a căror prezentare putea fi realizată în maniera din ***Hronograf...*** numai de către un vizitator al Constantinopolului. Concluzia este susținută atât de glosarea în limba turcă a unor cuvinte, cât și de prezența altor toponime turcești în text (Bahce Sarai, Galata, Sacîz ș.a.). În alte fragmente, prin multiple detalii despre diverse aspecte din veacurile trecute – locuri, clădiri, obiecte etc.–, traducătorul depune mărturie că acestea există „și până astăzi”, fără ca actualizarea să existe și în textele grecești. Unul dintre cele mai relevante exemple este palatul lui Velisarie („care casă le dzîc turcește Techir Sarai”),

amintit împreună cu turnul lui Velisarie. În textul tradus de mitropolitul Dosoftei după cronograful lui Kigalas (ms. 3456), aceste aprecieri nu există. Cărturarul pentru care aceste observații, precum și glosarea constantă *Biserica Mare* prin (*svânta*) *Patriarhie*, au putut fi determinate de un fapt empiric, șederea la Constatinopol, este Nicolae Milescu Spătarul, dregător poliglot, recunoscut în epocă drept unul dintre cei mai avizați cunoscători în probleme religioase. Milescu a putut traduce *Hronograful*.. în perioada 1659–1669. Urmează ca analiza sistemului derivării, a calcurilor, a împrumuturilor și a semanticii unităților lexicale, precum și comparația cu textul *Cărții cu multe întrebări foarte de folos*.. (și varianta în grecește) – text recunoscut ca fiind tradus de acest cărturar – să argumenteze că traducerea *Hronografului*.. îi aparține și că pe nedrept mai stăruie încă opinia potrivit căreia, neștiind bine românește, Milescu scria „învăluit”.

♦ Ofelia Ichim: Carmen Andraș, *România și imaginile ei în literatura de călătorie britanică*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2003, 448 p.

♦ Veronica Olariu a prezentat stagiul său de pregătire la Instituto de Filología (CSIC), Madrid, Spania (februarie-aprilie 2004).

◆ Ședința din 30 iunie 2004:

♦ Prof. univ. dr. Dan Cristea de la Facultatea de Informatică din Iași a susținut expunerea cu tema *Tendențe în informatizarea activităților lexicografice*, în cadrul căreia a prezentat nivelul actual de informatizare a limbii române, în comparație cu celelalte limbi europene, dar și a pașilor care trebuie făcuți în viitor. După trecerea în revistă a unor chestiuni de terminologie (sursă lingvistică vs resursă lingvistică, corpus, tezaur, reguli formale), s-au detaliat resursele lingvistice absolut necesare pentru crearea unui dicționar-tezaur în format electronic, proiect realizabil prin colaborarea dintre lingviști lexicografi și informaticieni. De asemenea, au fost evidențiate cercetările internaționale în domeniu prin cele trei mari proiecte: WordNet, EuroWordNet și BalkaNet. Primul reprezintă un punct de referință pentru toate cercetările ulterioare, datorită conținutului său bogat în informații. WordNet cuprinde o rețea semantică lexicală în care peste 100.000 de *înțelesuri* lexicalizate în limba engleză prin mai mult de 130.000 de cuvinte sunt asociate între ele prin relații semantice. EuroWordNet a îmbunătățit proiectul anterior aducând în planul cercetării alte 10 limbi europene de circulație internațională și creând astfel un sistem prin care cele 10 tezaure lexicale să fie puse în legătură prin cât mai multe relații semantice. Proiectul și-a dovedit fiabilitatea în special în domeniul traducerilor automate. În cadrul proiectului BalkaNet s-a inițiat un wordnet pentru limba română, care să alinieze modalitățile de prelucrare a resurselor lingvistice la standardele internaționale, pentru studiul comparativ, asistat de computer, al mai multor limbi europene. S-a evidențiat interesul crescând al cercetătorilor pentru prelucrarea limbajului natural, datorită, pe de o parte, posibilităților de cercetare oferite de

calculator și, pe de altă parte, nevoii de comunicare contemporane și dorinței de păstrare a identității naționale prin limbă. Scopurile urmărite în tehnologia limbajului natural sunt: studierea limbajului uman ca mijloc de comunicare, inclusiv aceea între om și mașină, iar apoi transformarea imensei acumulări de cunoștințe cuprinse în „biblioteca planetară” într-o zonă de explorare automată accesibilă oricui. Pentru limba română, crearea unui **DLR** în format electronic constituie o foarte importantă resursă pentru cercetări în tehnologia limbajului, datorită imensului conținut de informații de istoria limbii, de semantică lexicală etc. În ultima parte a fost prezentată o metodologie de informatizare a **DLR** care ar permite transpunerea pe calculator a tuturor volumelor **Dicționarului limbii române**. Informatizarea acestui dicționar ar aduce multe avantaje, printre care: posibilitatea actualizării în ritm cu evoluția limbii, cercetarea automată a unor fenomene de limbă (evoluția împrumuturilor, de exemplu), extragerea automată de dicționare (etimologic, frazeologic, de neologisme etc.), exploatarea colecției de atestări și contexte ale cuvintelor, pentru antrenarea programelor de dezambiguizare a sensurilor.

- Alte comunicări:

- ◆ Lucia Cireș a prezentat comunicarea **Imaginea lui Ștefan cel Mare în folclor**, la Simpozionul „Ștefan cel Mare și epoca sa”, organizat de Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” al Academiei Române, Iași, 18–19 iunie 2004.

- ◆ Stelian Dumistrăcel a susținut: conferința **Conservarea identității germanilor din Basarabia prin școală**, la Centrul Cultural German, 28 aprilie 2004; comunicările **Ștefan cel Mare în mentalitatea populară: repere referențiale și mărturii lingvistice**, la Simpozionul „Ștefan cel Mare – 500”, organizat de Universitatea Populară Vârfului Câmpului (jud. Botoșani), 14 mai 2004; **Ștefan cel Mare: contestația ca tendință de remodelare a imaginii în mentalul popular**, la Simpozionul „Ștefan cel Mare și epoca sa”, organizat de Institutul de Istorie „A.D.Xenopol” al Academiei Române, Iași, 18-19 iunie 2004 (autorul a fost și moderator al unei ședințe de comunicări);

- ◆ Cristina Florescu a susținut comunicarea **Cobori în jos, luceafăr...** la Simpozionul Național „Eminescu. Carte – Cultură – Civilizație”, Botoșani, 13–15 iunie 2004.

- ◆ Gabriela Haja a prezentat comunicarea **Elemente de poetică eminesciană. Spațiul sacralizat, sine loco** la Simpozionul Național „Eminescu. Carte – Cultură – Civilizație”, Botoșani, 13–15 iunie 2004.

- ◆ Dan Mănuță a fost moderator la Simpozionul „Anul Sadoveanu după un secol”, Muzeul „M. Sadoveanu” (Iași), manifestare organizată de Ministerul Culturii și Cultelor; a susținut comunicările **Din nou despre actualitatea lui Caragiale**, la Colocviul „Mileniul Caragiale continuă”, 25 aprilie 2004, Vaslui, Biblioteca „Nicolae Milescu-Spătarul”, organizat de Ministerul Culturii și Cultelor; **Noul profil al „Convorbirilor literare”**, la Simpozionul „De o sută de ani «Convorbiri literare» – seria nouă”, 24 aprilie 2004, Muzeul Literaturii Române (Iași), organizat de Revista

„Convorbiri literare”; *Literatura din Republica Moldova: de la bolșevism la europenism*, la Simpozionul „Identitate națională și integrare culturală”, 6 mai 2004, București, organizat de Institutul Cultural Român; *Controverse eminesciene*, conferință la Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa”, Iași, 15 iunie 2004.

SEMNALE CRITICE

♦ Vasile Arvinte, *Normele limbii literare în Biblia de la București (1688)*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2004, 190 p.

Acest volum reprezintă o sinteză a muncii distinsului profesor desfășurată de-a lungul a mai multor ani în direcția editării critice a primei versiuni integrale a textului biblic în limba română. Rezultatele acestei remarcabile întreprinderi s-au concretizat în editarea, în perioada 1988 – 1997, a primelor cinci volume din seria *Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*, precum și în elaborarea și tipărirea la aceeași editură, în cadrul colecției *Cărți fundamentale ale culturii române*, a *Bibliei 1688*, în două volume (vol. 1, 2001, vol. 2, 2002).

Lucrarea urmărește norma limbii române literare în cea de-a doua jumătate a secolului al XVII-lea. Acest deziderat este realizat pe baza unui studiu comparativ între textul de la 1688 și cele două manuscrise reprezentative pentru norma literară moldovenească și cea muntenească a respectivei epoci: ms. 45, ce conține traducerea *Vechiului Testament* făcută de Nicolae Milescu, și, respectiv, ms. 4389, care cuprinde traducerea din slavonă a *Noului Testament*, realizată de Daniil Andrean Panoneanul. Analiza lingvistică este construită pe o structură clasică (fonetică, morfologie, sintaxă, vocabular), fiind completată cu un binevenit *Indice* și cu o *Notă asupra ediției*, în care sunt prezentate *Principiile transcrierii*, *Greșelile* de tipar și *Intervențiile editorilor*.

În final ținem să precizăm că lucrarea de față face parte dintr-un program mai amplu al profesorului Vasile Arvinte, acela de cercetare a diferitelor momente din istoria constituirii normei limbii române literare. Primul rezultat din cadrul acestui proiect îl reprezintă editarea volumului *Normele limbii literare în opera lui Ion Creangă*, Editura Universității „Alexandru Ioan. Cuza”, 2002, în scurt timp urmând să fie tipărit un nou volum în care vor fi descrise și analizate normele limbii literare din opera lui I. L. Caragiale.

Veronica OLARIU

♦ Hans Gehl, *Wörterbuch der donauschwäbischen Baugewerbe*, Jan Thorbecke Verlag, Stuttgart, 2000, 1010 p. și *Wörterbuch der donauschwäbischen Bekleidungsgewerbe*, Jan Thorbecke Verlag, Stuttgart, 1997, 1044 p.

Dicționarul de arhitectură populară a șvabilor dunăreni și *Dicționarul de termeni meșteșugărești ai șvabilor dunăreni* sunt rezultatul unui deosebit efort de recuperare investit de germanistul Hans Gehl. Născut în Banat, cercetătorul de la Tübingen face studii de germanistică și romanistică la Timișoara, devenind profesor în învățământul preuniversitar, apoi asistent universitar la Catedra de Limbi Străine a Universității

„Traian Vuia” din același oraș. Obține titlul de Doctor în filologie pentru studiile în domeniul dialectologiei în anul 1976. Hans Gehl colaborează la alcătuirea unui dicționar al dialectelor germane din Banat. Din 1987 activitatea sa științifică se desfășoară la Institutul pentru Istoria și Geografia Șvabilor Dunăreni, Tübingen, unde conduce departamentul de Dialectologie și Folclor. Din 1990 este membru al Comisiei de Folclor German și Est-European din cadrul Societății Germane pentru Folclor, fiind cunoscut ca specialist în limba și obiceiurile șvabilor dunăreni. Volumele mai sus citate sunt structurate similar: în introducere sunt alocate un număr de pagini istoriei acestei populații germanice, începând cu denumirea, oarecum improprie, deoarece nu toți coloniștii de dată recentă erau de proveniență șvabă, continuând cu diferențierea dialectelor șvabo-germane și terminând cu delimitarea geografică a acestora. Hans Gehl consideră că dintr-o astfel de întreprindere nu pot lipsi hărțile regiunilor colonizate, sursele, manuscrisele, ziarele și revistele folosite ca bază de cercetare. Partea introductivă se încheie cu lista abrevierilor, absolut necesară utilizării dicționarului. Structura articolului cuprinde: cuvântul-titlu, domeniul de utilizare, pronunția în idiomul șvab, localitatea în care se folosește, forma de plural, sinonimul german, definiția analitică și scurte contexte care ilustrează folosirea termenului respectiv. Volumele se încheie cu o listă a cuvintelor incluse. Efortul cercetătorului german se înscrie în seria restrânsă a studiului și salvării limbii și tradițiilor populațiilor ai căror membri sunt asimilați, soarta lor fiind, inevitabil, dispariția. Pentru cei interesați de studiul artei populare șvăbești, dicționarele alcătuite de Hans Gehl sunt un instrument de lucru absolut indispensabil.

Nicoleta BORCEA

LA ANIVERSARE

„ALBINA ROMÂNEASCĂ” 175 de ani de la apariție

Este greu de imaginat ce a însemnat editarea în Iași, la sfârșitul anilor treizeci ai secolului al XIX-lea, a unei gazete. Deși se pot afla în zilele noastre repere de comparație. Cel mai la îndemână și mai recent poate fi explozia internetului, la a cărei pătrundere agresivă în viața de zi cu zi suntem martori. Dar se știe, orice comparație induce o marjă de imprecizie, de relativitate. În vreme ce astăzi, schimbările rapide de tehnologie și evoluțiile corespunzătoare în zona mentalităților sunt ceva aproape firesc, la 1829, o mutație, de orice natură, fie socială, fie culturală, putea să producă un adevărat cutremur.

Când și-a propus să scoată o gazetă, Gh. Asachi era pe deplin conștient că trebuie să depășească numeroase obstacole. Cel dintâi era unul de natură politică și, într-un fel, de grup social. Lectura unei publicații periodice constituia, și la 1780, și după 1880, privilegiul domnitorului și al unui cerc restrâns de apropiați ai lui. Gestul în sine

putea fi primejdios! Mavrocordații, apoi domnii care le-au urmat utilizau „gazeturile” de la Viena, Frankfurt sau Buda pentru a colecta informații spre folosul Înaltei Porți. Boierii, chiar și cei de rang înalt, nu îndrăzneau decât rareori să-și permită riscul de a citi o gazetă. De abia după 1821, parcurgerea unei pagini de jurnal ori de revistă capătă în Principate și alte rosturi, pierzând, totodată, în bună măsură, caracterul prohibitiv. Dar acum, acestei cenzuri tacite și extrem de eficiente îi ia locul o alta. Aceea instaurată de armatele austriece sau rusești, e drept, mai puțin primejdioasă, dar la fel de opresivă și de vigilentă. Nu trebuie uitat însă nici un alt obstacol, și anume acela economic. Cărțile și periodicele erau o marfă de lux și costau mult. Mărturie stau condicele de cheltuieli ale vistierilor de la Iași sau București și, alături de ele, registrele contabile ținute de negustorii români ori germani de la Sibiu, Brașov și Cernăuți, care intermediu achiziționarea gazetelor și încheierea „prenumerărilor” (abonamentelor). Apoi, legăturile poștale erau nesigure. Drumul de la Viena la Iași, bunăoară, dura peste două săptămâni pe relațiile poștei imperiale, singura care funcționa acceptabil. În acea parte a amintirilor sale intitulată ***Ce-am auzit de la alții***, Radu Rosetti evocă, între altele, nerăbdarea și neliniștea cu care tatăl său aștepta căruța de poștă, pe la 1840, pentru a primi coletele cu gazete și cărți. În sfârșit, nu trebuie uitată nici rezerva, foarte puternică, venită dinspre mentalitatea dominantă a epocii. Chiar și pentru o parte dintre oamenii cu preocupări intelectuale, gazeta și orice altă tipăritură putea să apară, și chiar așa se petreceau lucrurile, un produs periculos, ca de altfel mai tot ce venea din Apus. Biserica, la rândul ei, deși au existat nu puține excepții fericite, tindea să întărească această prejudecată.

Tânărul Asachi, intelectualul școlit la Viena și în Italia, a luat, nu încapă îndoială, în calcul toate aceste impedimente, pe care le înfruntase și cu alte prilejuri, atunci când s-a hotărât să editeze și să redacteze o gazetă. Mai mult, după ce a obținut – prin intervenții întreprinse cu tact și persuasiune – aprobarea de principiu a autorităților autohtone și a celor rusești de ocupație (în februarie 1829), va trece la realizarea proiectului. Într-o manieră care poate să facă invidios și pe cel mai experimentat manager de astăzi, el întreprinde studiul „pieței”, între altele prin trimiterea listelor de prenumarare; pregătește lansarea produsului său mediatic punând în circulație publicația „Novitale de la armie” (în mai 1819), testând astfel interesele publicului țintă. În fine, la 1 iunie 1829, pune în circulație primul număr din „Albina românească”, „gazetă politico-literară”, primită peste tot unde se vorbea și se citea românește cu nedesmințit interes. Este drept, în demersul său va beneficia și de rezultatele experienței similare pe care o inițiasse în Valahia, încă din martie 1829, Ion Heliade Rădulescu, tipărind „Curierul românesc”. Răspunsul publicului nu a fost entuziasmant, dar nici nu l-a dezamăgit pe Asachi. Ceea ce-i dă îndemn ca, printr-un efort intelectual și material considerabil, timp de trei decenii, cu unele întreruperi impuse fie de meandrele istoriei, fie de dificultățile financiare întâmpinate sau de

inevitabilele conflicte cu cenzura, să-și tipărească gazeta și să o pună la dispoziția cititorilor.

Ce a însemnat apariția „Albinei românești” pentru viața noastră politică și culturală este limpede. Impulsul pe care gazeta lui Asachi îl dă societății românești va fi unul de însemnătate maximă. Rubricile de știri și de comentarii politice, chiar și în condițiile unei supravegheri riguroase a două cenzuri, una a administrației domnitorului Mihail Sturdza și alta rusească, au contribuit cu prisosință la afirmarea unui curent de opinie novator, constructiv, european. Informațiile și știrile se preluau din ziarele franceze, engleze, italienești, rusești, austriece; se urmărea mersul de ansamblu al politicii continentului, despiciată în sensurile ei ascunse și relaționată mereu cu ceea ce ne implica direct sau indirect. Dacă selecția și comentariul materialului informativ nu sunt întotdeauna, cel puțin aparent, adecvate, explicația este simplă: redactorul „Albinei” este uneori obligat să facă diverse compromisuri pentru a putea trece peste piedicile numeroase pe care le întâlnește. În efortul său continuu e susținut de tinerii săi emuli, în primul rând de M. Kogălniceanu, apoi de viitori gazetari politici care vor milita pentru realizarea Unirii: Th. Codrescu, Gh. Săulescu, D. Gusti ș.a. Acestora li se alătură grupul numeros și de valoare al scriitorilor care și-au văzut operele literare promovate în paginile „Albinei”: C. Negruzzi, V. Alecsandri, Gh. Sion, Alecu Donici, C. Stamati, comisarul Vasile Pogor, N. Dimachi, I. Poni, M. Cuciuran, D. Ralet, N. Istrati și atâția alții. Prin colaborarea lor, stimulată și influențată de ideologia culturală a lui Asachi, s-a facilitat inițierea procesului de sincronizare a orientării opiniei publice autohtone cu aceea a opiniei publice din celelalte țări ale Europei. „Albina românească” participă astfel, alături de „Curierul românesc” și, din 1838, de „Gazeta de Transilvania”, la afirmarea tot mai curajoasă, tot mai convinsă a drepturilor noastre istorice, a ideii de unitate spirituală și, în primul rând, națională.

Remus ZĂSTROIU

MIRCEA CIUBOTARU

Era prin anii '50, de melancolică, dar și întristătoare amintire. Trăiam o școlaritate care, dincolo de umbrele ce începuseră să o păteze, își avea, încă, ținuta ei. Dintre profesori, câțiva se formaseră în interbelic, iar alții păstrau și ei o alură ca din alte timpuri.

Alumnii, în spiritul dintotdeauna al Liceului Internat, erau, ca proveniență, fel de fel. Care de pe la sate, care din prăfuite târgușoare, mai sărăcuți sau mai înlesniți, într-un amestec scutit, din fericire, de discriminări.

Printre colegi, un băietan blonziu sau castaniu la păr, retras, deloc predispus la exuberanțe. Rece în aparență, tânărul (născut pe 19 mai, în anul de grație 1944) se

însuflețea dintr-odată atunci când ceva îi stârnea interesul, apoi se retrăgea în lumea lui de gânduri pe care nu ținea să le împărtășească oricui.

Ne-am reîntâlnit la facultate. Ca mulți negruzziști, alesesem amândoi filologia, deși pe mine fantasmelor teatrului mă bântuiau. Nu se schimbaseră. Timișoreanul (născut acolo, în refugiu), ieșeau acum ca de când lumea, prefera să stea deoparte, să observe (exersându-și un simț al relativității care îi definește modul de gândire) și să acumuleze. El avea timp. Se pregătea de un drum lung și – dar asta n-o știa deocamdată – nu din cale afară de lesnicios.

Ce m-a impresionat a fost zbuclirea lui în publicistică. Din când în când îi apăreau în „Cronica” recenzii scrise cu mână sigură și, din câte îmi puteam da seama, absolut pertinente, cum eu nu credeam că o să ajung să comit vreodată. A publica, ehei, era un vis îndepărtat! Dar uite că, ieșind din rezerva în care se învăluisese, colegul Mircea Ciubotaru amenința să devină critic literar...

Apoi, un lung răstimp de tăcere. După facultate, absolvită în 1966, a „prins” o repartiție nu chiar la capătul lumii, ci într-un vechi orașel (atestat în 1590-1591, ca să-i fac pe plac toponimistului), Negrești. Negrești, totuși nu... Albești. Numele lui a dispărut din presa literară. Mircea Ciubotaru, criticul virtual, intrase într-un con de umbră. În orice caz, l-am pierdut din vedere. Părea înfrânt...

Într-o seară, într-un an, l-am întâlnit pe undeva, prin preajma Palatului. Venise și el pe la oraș!... Am stat mai mult de vorbă. Era trist, resemnat parcă, și undă de mâhnire din destăinuirile lui m-a urmărit o vreme. Cu toate frustrările ce-l încercau, nu se dădea bătut. Aveam să înțeleg asta mai târziu. O anume îndârjire, care, ca și tenacitatea, intră în formula personalității lui, îi sugerase o soluție de refugiu. În afara preocupărilor de filolog, care rămâneau dominantă (și urmau, cândva, să rodească), se hotărâse să se confrunte cu filosofia. În 1974, își lua și diploma, isprăvind secția de profil a Facultății de Istorie și Filosofie a Universității „Alexandru Ioan Cuza”. În cercetările care-l așteptau, istoria avea să-i fie, de asemenea, de mare ajutor. La fel ca și limbile străine. Și, firește, latina.

...Și încă o dată drumurile noastre aveau să se apropie. Profesorul Vasile Arvinte îl (re)descoperise în Negreștii Vasluiului, înlesnindu-i venirea, în 1988, la Institut.

Descins în colectivul de toponimie (pe care îl va și coordona din 1998), Mircea Ciubotaru n-a întârziat să demonstreze că-i omul potrivit la locul potrivit. Cu dificultățile inerente, avea în fine condiții să dea curs unei vocații de care nu face niciodată caz, convins probabil de fatuitatea laudei de sine. Fără grabă, cu temeinicie, a elaborat consistente studii și articole de toponimie, antroponimie și genealogie. Coautor la monumentalul *Tezaur toponimic al României. Moldova*, vol. I (*Repertoriul istoric al unităților administrativ-teritoriale. 1772–1988*), partea 1 și a 2-a, București, Editura Academiei, 1991–1992 – recompensat cu

premiul „Timotei Cipariu” al Academiei – și la partea a 3-a a aceluiași tom, ***Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona) 1332–1850***, ce urmează să apară, pregătește, în colectivul din care face parte, un alt volum din seria ***Tezaurul toponimic al României. Moldova***, înglobând toponimia din bazinul superior al Bârladului. A alcătuit de unul singur monografiile zonale ***Comuna Ipatele***, Iași, Editura Apollonia, 2000, și ***Comuna Vulturești***, I, Iași, Casa editorială „Demiurg”, 2003, iar împreună cu Petroliana Zară, ***Comuna Horlești***, ieșită de sub tipar ceva mai înainte, în 1999, la editura ieșeană Performantica. Cum-necum, și-a făcut timp să se implice în redactarea unui ***Dicționar enciclopedic ilustrat*** (Chișinău, Editura Cartier, 1999), la care mi-a fost dat să fiu revizor.

Ca să închei cu dignitățile, să zic așa, ale colegului... Face parte din comitetele de redacție ale publicațiilor „Arhiva genealogică”, „Anuar de lingvistică și istorie literară”, „Studii și cercetări de onomastică” și a avut inițiativa editării „Buletinului” în care apare acest medalion. Este membru al Colegiului director al Institutului de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta” și vicepreședinte al Filialei Iași a Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române. Cam astea ar fi. Să nu uit! Mircea al nostru (ot Vulturești...), doctor în filologie din 1996, și-a publicat, în 2001, la Casa editorială „Demiurg” din dulcele nostru târg, teza, de o necruțătoare acribie, ***Oronimia și hidronimia din bazinul superior al Bârladului***. Are ștaif (sau, dacă vreți, sigiliu) această carieră? De ce oare încărunțitul domn profesor – căci acum, precum se cuvenea, e profesor la Universitate – nu lasă la o parte modestia?

De fapt, să fiu în clar, nici nu prea cred că e modest. Cred că, măsurându-și cu scrupulozitate forțele, (hiper)lucidul, cu agerimea lui mereu de veghe, gândește că întotdeauna ar fi loc și de mai bine. Și presupun că îi displace orice soi de ostentație a vanității, ce nu se potrivește câtuși de puțin cu filosofia lui de viață. Care este, mai curând, aceea a unui sceptic, dar a unui sceptic mântuit întrucâtva prin harul devoțiunii.

Universitarul, care, ca să-l tachinez puțin, încă mai trece pe la Institut, provine, ca și mine, dintr-o generație inhibată, la antipodul expansivității lipsite de pudoare a junimii contemporane. Și totuși, când se manifestă în public, la sesiuni academice, captează atenția ca puțini alții. Are, trebuie s-o recunoaștem, darul expunerii de la catedră. Profesorul, tot profesor...

Altfel, „șazecistul” nici pe departe nu și-a spus ultimul cuvânt. Tobă de carte, Mircea Ciubotaru e osândit, în pragul vârstei împlinirilor definitive, să-și exploateze în cărți, și iar în cărți, erudiția atașantă.

Florin FAIFER

DONAȚII PENTRU BIBLIOTECA INSTITUTULUI

Prof. Dr. Horst Fassel, de la **Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde**, Tübingen, Germania, a donat bibliotecii noastre următoarele cărți apărute sub egida Institutului german: *Kulturdialog und akzeptierte Vielfalt? Rumänien und rumänische Sprachgebiete nach 1918; Deutschunterricht in Jassy (1830–1992); Pannonien vermessen; Deutsche Sprache und Literatur in Südsteuropa: Archivierung und Dokumentation; Deutsche Regionalliteratur im Banat und in Siebenbürgen im Vielvölkerraum; Wörterbuch der donauschwäbischen Bekleidungsgerätschaften; Wörterbuch der donauschwäbischen Baugewerke; Teatru și politică. Teatre minoritare de limba germană din sud – estul Europei în secolul al 20-lea*; precum și *Memorialul Lenau în Banat. O moștenire care onorează și obligă*, Timișoara, Artpress, 2003.

Prof. Dr. Thede Kahl de la **Österreichisches Ost- und Südsteuropa – Institut**, Viena, Austria, a donat următoarele publicații Institutului: Thede Kahl, *Ethnizität und räumliche Verteilung der Aromunen in Südsteuropa*, 1999; Thede Kahl, *Čuvanje jezika, gubljenje identiteta Meglenski Vlasi*, în Tanja Petrović and Biljana Sikimić: *Hidden Minorities in the Balkans*, 2004; Thede Kahl, *The Ethnicity of Aromanians after 1990: the Identity of a Minority that Behaves like a Majority*, în „Ethnologia Balkanica”, vol. 6 (2002); „OSIaktuell”, 2003, nr. 2; Thede Kahl, *Aromanians in Greece: Minority or Vlach-speaking Greeks?*, în „Jahrbücher für Geschichte und Kultur Südsteuropas”, Bd. 5, 2003; Thede Kahl, *Die Zagóri-Dörfer in Nordgriechenland: Wirtschaftliche Einheit – ethnische Vielfalt*, în „Ethnologia Balkanica”, vol. 3 (1999); Johannes Kramer, *De aromoenen in Griekenland*, în „Tijdschrift Van Het Griekenlandcentrum”, 11 (2002); Thede Kahl, *Auswirkungen von neuen Grenzen auf die Fernweidewirtschaft Südsteuropas*, în „Südsteuropa – Jahrbuch”, 32. Band, München, 2001; Thede Kahl, *Wandlung von ethnischen Identitätsmustern bei den Aromunen (Vlachen) Bulgariens und ihre Folgen*, în „Südsteuropa-Studie”, Bd. 64, München 2000; Thede Kahl, *Zur Islamisierung der meglentischen Vlachen (Meglenorumänen): Das Dorf Nânti (Nótia) und die „Nântinets” in der heutigen Türkei*, în „Zeitschrift für Balkanologie”, 38 (2002) 1/2; Thede Kahl, *Gustav Weigand in Griechenland – von den Schwierigkeiten einer Rezeption*, în „Südost-Forschungen” 61 (2002); Thede Kahl, *Change of the Ethnic Models of Identity*, în „Bulgarian Ethnology”, vol. XXVII, 2001, nr. 1; Thede Kahl, *Aromunen und meglentische Vlachen: Wachsendes Interesse in Südsteuropa, Kommentierte Bibliographie 1990-2004*, în „Balkan-Archiv”, Neue Folge, 2004, S. 11-118.

VARIA

♦De la data de 1 mai 2004, în urma unui concurs, dr. Ion Nuță a fost încadrat pe postul de cercetător științific gradul I (½ normă), poziția 30 din statul de funcțiuni al Institutului, la Departamentul de dialectologie. D-l I. Nuță a ocupat, la același departament, un post de cercetător științific principal gradul II până la pensionare, în anul 1999. Menționăm că și după aceasta D-sa a continuat colaborarea la redactarea celui de al treilea volum de hărți din **NALR. Moldova și Bucovina**, activitate pentru care a putut fi retribuit pe baza unei convenții de colaborare numai pentru o scurtă perioadă de timp; în rest, contribuția colegului Nuță a fost benevolă și onorifică.

Trebuie să reamintim, de asemenea, faptul că Departamentul de dialectologie beneficiază de colaborarea permanentă a d-lui prof. dr. Adrian Turculeț, de la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, unul dintre membrii echipei de anchetatori de teren și co-autori la volumele de hărți și material necartografiat publicate până acum din **NALR. Moldova și Bucovina**.

♦Veronica Olariu a obținut, în urma concursului organizat de Fundația americană Mellon pentru spațiul central-est european, una din cele două burse de cercetare postdoctorală **Mellon Research Fellowships for Central and Eastern European Scholars**. Stagiul de specializare s-a desfășurat în perioada februarie-aprilie 2004, în cadrul **Departamentului de Filologie Biblică și Studii asupra Orientului Antic**, de la Institutul de Filologie din Madrid, Spania. Totodată, d-na Veronica Olariu a primit diploma de absolvire a cursului **Limbile din bazinul Mediteranei Orientale, din Antichitatea târzie până în Evul Mediu**, organizat de Consiliul Superior de Investigații Științifice în colaborare cu Asociația Culturală Hispano-Elenă.

♦În zilele de 3 și 4 iunie 2004, Centrul de Dialectologie de pe lângă Universitatea Stendhal Grenoble III a găzduit lucrările celui de-al doilea seminar internațional al proiectului AMPER (**Atlas multimedia prozodic al spațiului romanic**). Din partea echipei de cercetare românești, colega noastră Luminița Botoșineanu și, de la Universitatea ieșeană, lect. dr. Ana-Maria Minuț au prezentat lucrarea **Recherches acoustiques sur quelques aspects régionaux de l'intonation du roumain littéraire** (redactată pe baza unor cercetări acustice desfășurate sub coordonarea prof. dr. Adrian Turculeț).

♦Volumul **Identitatea limbii și literaturii române în perspectiva globalizării** (ed. Ofelia Ichim și Florin-Teodor Olariu), Iași, Trinitas, 2002, reprezentând textele comunicărilor susținute la simpozionul internațional omonim, organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, este inclus, începând cu aprilie 2004, în baza de date **Linguistics and Language Behaviour Abstracts**, San Diego, U.S.A.

♦Au absolvit studiile de masterat următorii colegi: Tamara Adoamnei (master de culturologie slavă), Șerban Axinte (master de literatură comparată și antropologie culturală), Daniela Butnaru (master de lingvistică generală și românească), Adina Ciubotariu (master de literatură română și hermeneutică literară), Marius-Radu Clim (master de lingvistică computațională).

Redacția: Mircea Ciubotaru, Gabriela Haja, Ofelia Ichim

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
TH. CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700479 • TELEFON: 0040232267597**

E-MAIL: secretariat@philippide.is.edu.ro

WEB: <http://www.philippide.is.edu.ro>

ISSN 1582-5019